ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բաժնորդագինը որոշել թողուած է բաժնորդի կամքին.
Ամերիկայի համար կընդունուի ամսական սկսեալ 20 սենթ.
Պարսկաստանի » » » » 40 կոպէկ
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար » » » 1 Ֆրանգ
Հատուկ կը ծախուի ամեն տեղ 10 սանթիմ
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու փոստի ծախքը:
Նամակ և ծրար ալէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Դ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 43

1889 ՄԱՐՏ 2

ՓԵՏՐՎԱՐ 18 (Հ. Տ.)

ԳԱԻԱՌ

Կը հրատարակուի Ա. ԵՐԹ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կընդհրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները:
Պարտաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները:
Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ամենաբարեբար Սուլթանը եւ ամենախոհեմ Պատրիարքը.—Ժողովրդական գայթոյթ.—Արմենիա.—Նամակ Պարսկաստանեն.—Հայեր ի Հարաւային Ամերիկա.—Մկրտիչ Թիւրիւճիւիճֆ եւ ռումանական մամուլը.—Հանգանակ Հայուհեաց (ոտանաւոր)—Արմենիի պատասխանատուութիւնները.—Տեղական.—Ն. Տաղաւարեան.—Արմենիի պատասխանները.—Իտալական վարժարանները Ա. Տրիպօլիի մէջ.—Ֆրանսական լուրեր.—Յանուցումներ:

ԱՄԵՆԱԲԱՐԵԲԱՐ ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԵՒ ԱՄԵՆԱԽՈՀԵՄ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

(Շար. 42րդ թուիս եւ վերջ)

Յայտարարել թէ սուտ են Հայաստանցիներուն հարստահարութիւնն ներկամամբ հրատարակուածներն և թէ ամենաբարեգութ Սուլթանին բարեսէր և արդարասէր ջանքերուն շնորհիւ հետզհետէ հաստատութիւն կը տիրէ Հայաստանի մէջ, դա մի այնպիսի խաղ սուտ է որ անտարակոյս ոչ ոք կը հաւատայ, թէև գրողը մի հայ Պատրիարք եղած լինի: Ուստի Հայաստանցիներուն հարստահարութիւնն նման հանրածանօթ և հաստատակ դարձած մի ճշմարտութիւն հաստատելու համար՝ երկարօրէն այս յօդուածի մէջ գրելն աւելորդ կը համարինք, դի այդ կը լինէր երկարօրէն փաստաբանելով ժամանակ կորընչացնել հաստատելու համար . . . թէ ձիւնը սպիտակ է և կամ թէ աքեաը լոյս կուտայ:

Թերևս Աչըգեան Պատրիարքը խոհեմութիւն համարած լինի իր ըստորագրութեան տակ սուտ հանել մի բացարձակ ճշմարտութիւն, որպես դի հաճելի դառնայ Սուլթանին և մեղմացուցանէ նորա կառավարութեան բարբարոսութիւնները Հայերին վրայ: Բայց մեծ Ն. Սրբազնութիւն աւելի խոհեմութիւն դործած չէր լիներ եթէ նկատողութեան առնէր մի անգամ թէ իւր նախորդի, Ծարութիւն Պատրիարքի այդօրինակ խոհեմ քաղաքականութիւնն ինչ հետեւանք ունեցաւ: Ծարութիւն Պատրիարքի օրով հարստահարութիւնները և սրբապղծութիւնները փոխանակ թեթեւնալու աւելի ծանրացան Հայաստանի մէջ: Բ. Դուռը Ներսէս Պատրիարքի օրով կակնածէր փոքր ի շատէ նորա անվեհեր ճշմարտախօսութենէն և կոտիպտէր մինչեւ մէկ աստիճան զգուշանալ բռնութիւնները յառաջացնելէ. իսկ Ծարութիւն Պատրիարքի չողոքրկիզ, կամ իրենց հայմոզումով խոհեմ քաղաքականութեանն չնորհիւ, Բ. Դուռը աւելի համարձակեցաւ իւր ճնշումներ բանեցունել հայ ժողովրդին վրայ, այնպէս որ Ներսէս Պատրիարքին օրով դժգոհ Հայաստանցի ժողովուրդը՝ այժմ մեր խոհեմ Պատրիարքների օրով, սկսած է վնասուել այն օրեր իբր երջանիկ օրեր:

Աւելցամեծ անխոհեմութիւնը չափազանց խոհեմութեան մէջն է. Ա. Չըգեան Պատրիարքը ուզելով խոհեմութեան ծայրը երթալ, դնացած ինկած է աւելցամեծ անխոհեմութեան մէջ որով խաղալիկ դարձած է թիւրք կառավարութեան ձեռք, ինչպէս լու համար հայ ազդին կենացական չահերուն: Բայց, բարեբաղդաբար, Բ. Դրան խաղալիկ դարձած Պատրիարքին ո՛չ չըջաբերականներն և ո՛չ ալ սպառնալիքներն կրնան ազդեցութիւն ունենալ եւրոպաբնակ Հայերին վրայ և միայն իր անուն արատաւորելու կը ծառայեն Հայ ազդին և պատմութեան առջեւ:

Աչըգեան Պատրիարքի չըջաբերականն նամակին մէջ մի ուրիշ ձախորդ կէտ ալ կը նկատենք որ ցոյց կուտայ թէ որչա՛փ նեղահայեաց և անեղրոզափտ դաղափարներ ունի եղեր ազդային– կրօնական տեսակէտով: Եւրոպաի մէջ Հայերին նկատմամբ հրատարակութիւնները անողներն, կը գրէ, մեծ մասով կը վերաբերին օտար եկեղեցիների. և կը պատուիրէ որ անոնց հետ յարաբերութիւն չլինի ազդային ընդհանրական դատին համար: Որչա՛փ մեծ տարբերութիւն Ներսէս Պատրիարքին և Աչըգեան Պատրիարքին մէջ: Առաջինը կը փափաքեր որ կաթոլիկ և բողոքական Հայերն ալ միասին գործակցին ազգային ընդհանրական դատին համար. իսկ սա փոխանակ ուրախանալու որ բողոքական կամ կաթոլիկ դաւանութեան պատկանող մեր հայրենակիցների մէջ կը դտնուին այնպիսի ազատամիտներ որոնք կը սիրեն իրենց ազգութիւն և ինքնին արդէն եռանդով կաշխատին հայ ազդի օգտին համար, փոխանակ ուրախանալու և զանոնք սիրաչահելու, կաշխատի իւր իրաւասութեան տակ գտնուած եկեղեցականներին ձեռքով դրդռել Հայ ազդին մեծամասնութիւնը անանց դէմ և եղբայր իւր եղբօր թշնամի դարձնել: Կերևի թէ մեր Աչըգեան Պատրիարքը Ներսէս Պատրիարքի մէջ 30 տարի փնտռելով անցուցեր է եպիմենիդէսի պէս և այժմ որ աչքերն բացած է մի նոր աշխարհի մէջ, 40–50 տարի առաջուան դաղափարներն կը կարծէ դտնել: Դէռ չդիտեր թէ Հայերը այնչափ ըարդացած են այժմ որ եկեղեցական խարաբութիւնների պատճառով չեն կարող իրար առել և դիտեն թէ այլ է ազդութիւն և այլ է կրօն:

Վերջապէս, Աչըգեան Պատրիարքի այդ չըջաբերական նամակի վրայ ինչ տեսակէտով ալ նայինք, կը համոզուինք թէ մեր արդի Պատրիարքն ժամանակի պահանջներին բոլորովին անտեղեակ, և չողոքրկելու համար ցածնալով Հայ ազդը անպատուելու չափ վախկոտ մի անձնաւորութիւն է դժբաղդաբար:

Մ. Փ.

Ժողովրդական գայթոյթ

Անդլիոյ, Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ հայաբնակ քաղաքներէն նամակներ կը հասնին խմբագրութեանս որոնք ցոյց կուտան թէ եւրոպաբնակ Հայերին մէջ մեծ գայթոյթ կը տիրէ Աչըգեան Պատրիարքի վերջին ժամանակները բռնած ընթացքին դէմ: Շատեր ալ ուղղակի իրեն Պատրիարքին նամակ դրած են, յայտնելու համար թէ իր ընթացք ինչ տխուր տպաւորութիւն ունեցած է եւրոպաբնակ Հայերին վրայ և խմբագրութեանս ղրկելով իրենց նամակի պատճէնն հրատարակութիւնն խնդրած են Արմենիոյ մէջ: Որովհետեւ եռօրեայ Արմենիոյ փոքր դիրքը չներեր հրատարակել այդ բոլոր անհատական գրուած նամակները, բաւական կը համարինք այսչափն հրատարակել որ ամեն տեղի Հայերն իմանան թէ Աչըգեան Պատրիարքին դէմ իրենց մէջ տիրող ժողովրդական գայթոյթին հաղորդակից են ուրիշ տեղերի Հայերն ալ:

Արժ. եղիշէ վարդապետ Դուրեան որ այցելու Հովուի անուան տակ ղրկուած է եւրոպա, Աչըգեան Պատրիարքի թրքասէր քաղաքականութեանն համոզելու համար եւրոպաբնակ Հայերն, կընայ օգտակար խրատներ առնել այդ ժողովրդական գայթոյթի ցոյցերէն և հաղորդել՝ պինդ ղրկող Աչըգեան Պատրիարքին:

ԱՐՄԷՆԻԱ

Ա յս վերջադրի տակ կը կարդանք Փարիզի Rappel լրագրի փետրվ. 28ի թուին մէջ հետեւեալ թղթակցութիւնը որ Կ. Պոլսէն ղրկուած է իրեն.

«Թէև Օսմանեան դիւանատունները հերքումներ կը հրատարակեն Եւրոպի բոլոր լրագիրներուն մէջ, թէև զրպարտութիւններ կը տարածեն մեր հայրենակիցներուն վրայ որոնք կը ջանան ճշմարտութիւնը երեւան հանել Եւրոպաի մէջ, այսու ամենայնիւ կարող եմ հաստատել ձեզ թէ ա՛յլ անտանելի դարձած է դժբաղդ Հայերուն դրութիւնը որոնք Բ. Դրան պաշտօնատարներուն, Քիւրտերուն և Չերքէզներուն ձեռք որս եղած, կը հարստահարուին անոնցմէ:

«Այս վերջին օրեր, Քարբերդի մօտ Շելաճի գիւղէն Պարի անուն մի հայ կին գնացած էր մօտակայ մի լեռ խոտ ժողվելու համար. Հայրն . . . (Այստեղ պատռուած է այն քառակուսի դեղը որ հրատարակուած է Արմենիայի 1888 նոյ. 23/4 դեկտեմբերի թուին մէջ):

«Ի սկզբան մարդ չէ կարող հաւատալ թէ այդ հայ գիւղացիները այս աստիճան հլութեամբ անձնատուրին նոյնպիսի հարստահարութիւններուն. բայց չուտով կարելի է համոզուիլ աչքի առջեւ ունենալով որ այնպիսի սպառնալիքներ ինչպէս իրենց եղած են, լոկ խօսքեր չեն այլ կը դործադրուին Արմենիայի մէջ: Մարդիկ որոնք թէև անզէն, կարող էին իրենց համար ամեն բան աչք առնելու քաջութիւնն ունենալ, կը թուլանան կը տկարանան երբ կը մտածեն իրենց կիներուն վրայ, իրենց ամրողջ գիւղի վրայ որ քարուքանդ պիտի դառնայ, և յուսահատ անձնատուր կը լինին լուռութեան:

ԴՈՒՔՆԵՐ

Ս. Թորթիկեան

Ի ՀԱՅՐԱՆԻՔԷ

Մրուրեան Հայկազունի Ս. Թորթիկեան 25 Մայիս 1929ին Ամերիկա ելած է հոն մնալու համար։

«Յետ հինգ տարիներու ես կը դառնամ հայրենի հողին, ուր ծնած եմ, ուր մեծցած եմ, ուր ապրած եմ իմ ամենաերջանիկ տարիները, ուր ունիմ իմ սիրելի ծնողքը, իմ սիրելի ազգականները, իմ սիրելի ընկերները, ուր ունիմ իմ սիրելի հողն ու ջուրը, ուր ունիմ իմ սիրելի լեռները, ձորերը, ուր ունիմ իմ սիրելի ծաղիկները, ուր ունիմ իմ սիրելի գարունը, ուր ունիմ իմ սիրելի ամառը, ուր ունիմ իմ սիրելի աշունը, ուր ունիմ իմ սիրելի ձմեռը, ուր ունիմ իմ սիրելի ամէն ինչը, ուր ունիմ իմ սիրելի կեանքը, ուր ունիմ իմ սիրելի մահը, ուր ունիմ իմ սիրելի յարութիւնը, ուր ունիմ իմ սիրելի Աստուածը։

Ես կը դառնամ հայրենի հողին, ուր ունիմ իմ սիրելի ամէն ինչը, ուր ունիմ իմ սիրելի ամէն ինչը, ուր ունիմ իմ սիրելի ամէն ինչը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ա. Ն. Ռ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Ա. Ն. Ռ. Հայկական հարցի մասին իր ելույթում ընդգծեց, որ Հայկական հարցը ոչ միայն Հայաստանի ժողովրդի, այլև ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկության համար ունի մեծ նշանակություն։ Հայկական հարցի լուծումը պետք է հիմնված լինի ազգերի ինքնորոշման սկզբունքի վրա։ Ա. Ն. Ռ. միշտ պաշտպանել է հայ ժողովրդի իրավունքները և կպաշտպանի նրանց ապագայում ևս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ա. Ն. Ռ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Ա. Ն. Ռ. Հայկական հարցի մասին իր ելույթում ընդգծեց, որ Հայկական հարցը ոչ միայն Հայաստանի ժողովրդի, այլև ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկության համար ունի մեծ նշանակություն։ Հայկական հարցի լուծումը պետք է հիմնված լինի ազգերի ինքնորոշման սկզբունքի վրա։ Ա. Ն. Ռ. միշտ պաշտպանել է հայ ժողովրդի իրավունքները և կպաշտպանի նրանց ապագայում ևս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ա. Ն. Ռ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Ա. Ն. Ռ. Հայկական հարցի մասին իր ելույթում ընդգծեց, որ Հայկական հարցը ոչ միայն Հայաստանի ժողովրդի, այլև ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկության համար ունի մեծ նշանակություն։ Հայկական հարցի լուծումը պետք է հիմնված լինի ազգերի ինքնորոշման սկզբունքի վրա։ Ա. Ն. Ռ. միշտ պաշտպանել է հայ ժողովրդի իրավունքները և կպաշտպանի նրանց ապագայում ևս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ա. Ն. Ռ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Ա. Ն. Ռ. Հայկական հարցի մասին իր ելույթում ընդգծեց, որ Հայկական հարցը ոչ միայն Հայաստանի ժողովրդի, այլև ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկության համար ունի մեծ նշանակություն։ Հայկական հարցի լուծումը պետք է հիմնված լինի ազգերի ինքնորոշման սկզբունքի վրա։ Ա. Ն. Ռ. միշտ պաշտպանել է հայ ժողովրդի իրավունքները և կպաշտպանի նրանց ապագայում ևս։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՉՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

==

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (*Եւրոպաի մէջ բնակած մի Հայի Հայաստանի վերայ արած խորհրդածութիւններովը կը սկսի և մի Անգլիացու բերնով կը պատմէ երեւանցի մի հայ աղջկան հաստատամտութիւնը մահմետական կրօնը չընդունելու և իր հայ նշանածի հաւատարիմ մնալու համար*), 50 *սանթիմ.*

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ (*ապառած . . .*)

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԵԼԻ (*Հայաստանի ազատութեան ցանկացող մի Հայի մաղթանքներն և մտածումները են Սաղմոսի ոճով գրուած*), 40 *սնթմ.*:

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԱՑ (*Պուլղար ազգին իր ազատութիւն ձեռք բերելու համար մէկ դարէ ի վեր արած չանքերի խիստ հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն է։*) 1 *ֆր.* 50 *սթմ.*

ԴԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ—ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենի առարտեղաւն. (*Մեծանուն հայ բանաստեղծին վերջերս գրած ազատաչունչ ընտիր ոտանաւորներէն 3ը՝ որոնք իր «Բանաստեղծութիւնները»ի հատորին մէջ չեն գտնուիր, առանձինն տետրակով հրատարակուած են*)։ *Այս տետրակէ որի չահը բարեգործական մի նպատակի յատկացած է, 50 հատը մէկ անգամէն գնողին կը տրուի 50 հատը 2 ֆրանգ 50 սանթիմի, որ քսել է հատը 5 սանթիմ կամ 10 փարա Թրքական, փոստի ծախքը Արմենիայի խմբագրատունէն վճարուելով։*

Հատով կը ծախուի 0.10 սթմ.

ՀԱՅ ՊԱՏՄԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐՔ

1878ին Պէրլինի գնացած հայ պատուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ թղթի վրայ առնուած և պատուիրակներուն անուններն հայերէն և ֆրանսերէն տառերով միանգամայն տպագրուած, կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը։ Գինն է 1 ֆրանգ, փոստի ծախքն խմբագրատունէն վճարուելով։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Հետեւեալ գիրքերն կարելի է առնել Արմենիայի խմբագրատունէն, իրենց առջեւ նշանակուած գիներով և փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

Արժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք չղրկուիր։

ՍԻՄՈՒԱՆ կամ Համապատում հայկական կիլիկիոյ. Հ. Ղեւոնդ Ալիշանի այս հրաշակերտ՝ ոչ միայն ամենամեծ պատիւ կը բերէ բազմահմուտ հեղինակի հայրենագիտութեան և հայրենասիրական ղգայմանն, այլ և մեծ պարծանք է ամբողջ հայութեան համար որի փառաւոր յիշատակներն աւերակներէ մէջէն և պատառոտ փոշիներէ տակէն դուրս բերել յաջողած է։ Կիլիկիան, մեր վերջին թագաւորութեան օրրանն ու գերեզմանը, ներկայացուած է այս գրքի մէջ իր ամեն մանրամասնութիւններով։ Ընթերցողը կը գտնէ այնտեղ պատմական, աշխարհագրական, տեղագրական, բնախօսական ևն. ևն. հին ու նոր տեղեկութիւններ, հայ թագաւորներէ հրովարտակներ, իշխանական, դատաւարական ևն. հետաքրքրաշարժ մանրամասնութիւններ ու րոնք Ալիշանի պէս բազմահմուտ մի անձի ուսումնասիրութեան և խուզարկութեանների արդիւնքն եղած են։ Հայ դրականութեան մէջ երեւցած այդ հրաշակերտ՝ որ հայրենասէր վարդապետին Հ. Ղեւոնդ Ալիշանի ճարտար և անխոնջ ձեռքովը կանգնած է ցոյց տալու համար մեր կիլիկեան թագաւորութեան փառքն ու պարծանքը, արժան է որ ղարդարէ ամեն մէկ հայի գրադարանը մի ամեն հայ իրաւունք ունի պարծենալու անով։

Գրքին սկիզբը կայ վեր. հեղինակին պատկերը։ Ամբողջ գործը՝ բայի մի ընդարձակ ներածութենէ, կը պարունակէ 592 երկկողման երեսներ։ Տպագրուած է ընտիր տեսակ թղթի վրայ և ունի 235 գեղեցկագիծ պատկերներ որոնք կը ներկայացունեն կիլիկիոյ գեղեցկագոյն տեսարանները։ Ունի նաև կիլիկիոյ աշխարհագրական նրբագիծ մէկ քարտէզը։

ՍԻՄՈՒԱՆի առաջնակարգ տեսակը (*լաւագոյն թղթի վրայ տպագրուած և 15ի չափ գունաւոր պատկերներով և պարզեւագիրներով* (55 ֆրանգ։

Նոյնը Բ. կարգի (*առանց գունաւոր պատկերների*) 40 *ֆրգ.*

Նոյնին ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆը (*Այս վերջին տեսակ որ* 1885 *թ.* «Բազմավէպ»ի իրը վերջին եռամսեայ պրակին հրատարակուած է, աշխարհաբար լեզուով քաղուածները կը ներկայացունէ ՍԻՄՈՒԱՆԷն որ գրուած է գրաբար լեզուով–թէ և ոչ իսկզին եւ անհասկանալի ոճով — և ծանօթութիւնները կատարեալ Սիսուանի պարունակութիւններին վրայ այնպէս որ գոյն չունեցողին ցանկութիւնը կը գրգռէ ունենալու համար և ունեցողին ալ մի լաւ առաջնորդ կը լինի այդ ընդարձակ աշխատութեան մէջ գիտակ աչքով չջնելու և հետազօտելու համար։ 3 *ֆր.* 50 *սնթմ.*

—Թրիմեան Հայրիկ—ՎԱՆԴՈՑԻ (*Ամեն. Թրիմեան Սրբազանի գրած արտաշարժ, իրատական և ազատաչունչ տեսարանը կը* 1876ի *վանի հրդեհին նկատմամբ*)։ 70 *սթմ.*

—ՐաՖֆի—ԿԱՅԾԵՐ Ա. եւ Բ. *հատորներ.*

Ազգային առաջնակարգ վիպագիրը Պր. Րաֆֆիի այս գրքով կը ծանօթացունէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի գլխաւոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կատարեալ քուրդերի զանազան ցեղերի և հայերի դրութեան, վարքի և բարքի մասին, նա ցոյց կը տայ այն ծրագիրը որին պէտք է հետեւին Հայասատանի մէջ գործել ուզողները։ Մի խօսքով, թէ՛ իրը ազգային ընտիր վիպասանութիւն և թէ՛ իրը հայրենասիրական գործունէութեան վարդապետարան և ծրագիր, արժան է որ գտնուի այս գիրք ամեն հայրենասէր Հայի տուն։

Գինն Ա հատորին (*կազմած*) 8 ֆր. և 50 *սանթիմ*. Բ հատորին (*կազմած*) 8 ֆրանգ և 50 *սանթիմ*։

—Գ. Աբովեանց—ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ. (*Ամեն Հայի համար անհրաժեշտ պարտք է իմանալ իւր ազգի պատմութիւնը, գիտնալ թէ ինչպէս սկսեր է իւր ազգ, ո՛ր տեղ ունեցեր է իւր հայրենիք, ինչպէս եկեր հասեր է մեր օրերը, ո՛րոնք եղած են իւր երջանկութեան և իւր թշուառութեան պատճառները ևն.*։ Գիտուն Աբովեանց որ Տփղիսի Ներսիսեան վարժարանին մէջ Հայոց պատմութեան ուսուցիչ էր, գրած է այս «Համառօտութիւն Հայոց ազգի պատմութեան»ը որ մինչև այժմ երրորդ տպագրութեան արժանացած է։) 2 *ֆր.*

—ԿԻԻԼՋԱՐԻ.— *Եւրոպաի զանազան կողմերն և այլ տեղեր ցրուած Հայ գաղթականութիւններին մէջ դժբաղդաբար չատեր կան մեր հայրենակիցներէ որոնք թուրքերէն խօսիլ գիտեն բայց հայերէն լեզուն չեն հասկնար որ կարդան իրենց ազգային լեզուով գրուած «Հայոց պատմութիւն»ներն։ Այդպիսիներին կը ներկայացունենք ահա ԿԻԻԼՋԱՐԻՆ որ Զամչեան Հ. Միքայէլ վարդապետի գրած եռահատոր ընդարձակ Հայոց պատմութենէն քաղելով մէկ հատորի մէջ ամփոփուած և հայերէն տառերով ու թրքերէն լեզուով գրուած, կը ներկայացունէ մեր Հայ ազգի պատմութիւնը։*

Գինն է 5 ֆր. և 60 *սանթիմ*, փոստի ծախքը վճարուելով Արմենիայի խմբագրատունէն. իսկ Մարսէյլի մէջ գնողներին համար 5 ֆրանգ։

—Գամառ Քաթիպա.— ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. (*Ազգային առաջնակարգ բանաստեղծ Ռ. Պատկանեանցի ազատաչունչ և հրահանգիչ բանաստեղծութիւններն կը պարունակէ. սկիզբն գրուած է հեղինակին պատկերը*)։ 2 *ֆրգ.*

—Գամառ Քաթիպա— ԱԶԱՏ ԵՐԳԵՐ. (*Գամառ Քաթիպայի «Բանաստեղծութիւններ»էն Ազատ երգերի մասը առանձին տետրակով տպագրուած*) 20 *սթմ.*

—ԸՆՏԻՐ ՀԱՅԱԶՈՒՆՔ. *Մեր ազգային պատմութեան մէջ անուանի եղողներէ 13 անձի լուսանկար պատկերները կը պարունակէ այցեքարտի մեծութեամբ* (format carte de visite), *անոնց ամեն մէկին վրայ ալ 5էն 11 երեսի չափ պատմական տեղեկութիւններով։ Այդ 13 անձեր են՝ Հայկ, Տիգրան Բ, Արտաշէս Բ, Սահակ, Աշխէն Տիկին Հայոց, Խոսրովիդուխտ, Մեծն Վարդան Մամիկոնեան, Ներսէհ Կամսարական, Գայլ Վահան Մամիկոնեան, Լեւոն Ա Ռուբինեան թագաւոր Հայոց, Մովսէս Խորենացի, Անանիա Շիրակացի և Ներսէս Լամբրոնացի։* Գինն 8 ֆր.

—ԱԶԳԱՍԷՐ (*Վենետկի Մխիթարեան Պատ. Միաբանութեան հրատարակած այս գիրքը որ* 226 *երեսներէ բաղկացած է, կը բացատրէ թէ ինչո՞ւ համար և ի՞նչպէս պէտք է որ մարդ սիրէ իւր ազգ և հայրենիք և ցոյց կուտայ թէ ի՛նչ բարոյական պատասխանութիւններ կը տիրեն մեր ազգի մէջ. թէ՛ օտար ազգերի և թէ՛ մեր ազգի պատմութենէն ազգասէր անձերի օրինակներ բերելով, անոնց կենսագրութիւններ կը ներկայացունէ ընթերցողին։ Լեզուն Կ. Պոլսի հին աշխարհաբառն ոճն ունի և տեղ տեղ մի քանի բառերի թուրքերէնն եւս նշանակուած է փակագծի մէջ, ազատներին ալ դիւրահասկանալի լինելու համար*)։ 2 *ֆր.* 70 *սնթմ.*

—ՀՆԱԹՕՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ (*Հայր Անանուէլ Քաջունիի գրած հնախօսութիւնն է, 300 երեսներէ բաղկացած, որի մէջ համառօտիւ տեղեկութիւններ տրուած են Հայաստանի քաղաքական հին կառավարութեան ձեւերին, նախարարական և զինուորական բաժանումներին, պատերազմական գործիքներին, նախարարական և ժողովրդական դիւանատներին, ազգային սովորութիւններին, օրէնքներին, դրամներին վրայ ևն.*) 3 *ֆր.*

—Aux Bords de l'Arax, mazurka pour piano, prix 2 fr. 50.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Բաժնորդագրութիւնները կոկիսն ամեն ամսի մէկէն կամ 16էն և կանխիկ կը վճարուին։ Քանի ամսի համար որ ուզուի, կարելի է բաժնորդագրուիլ, միայն թէ բաժնորդագրութիւնները կրնան ընդունուիլ մինչեւ Դ տարեշրջանի վերջին ամսուն միայն, այսինքն ՄԻՆՉԵՒ 1889 ՅՈՒԼԻՍ ԱՄՍԻ ՎԵՐՋ և Ո՛Չ ԱՒԵԼԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ։ Այնուհետեւ, եթէ յաջողինք, մտադիր ենք նոր կարգադրութիւններ անել, աւելի լաւ դիրքի մէջ դնելու համար Արմենիան։

—*Ինչպէս ամեն լրագիրները, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակելու համար. ծանոք որ պէտք կունենան Արմենիայի միջոցով մէկին դիմումատնել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումները ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցումների գիները նշանակուած են Արմենիայի ճակատը, տառի վրայ հաշուելով. 1 երկտողի (գլխագիր) համար 2 սանթիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանթիմ։ 3 անգամ դրուելիք ծանուցումի գինն վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի անգամներ դրուելիք ծանուցումի գինն վրայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չընդունիր։*

ՏՆՕՐԻՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՑԻ.
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.